

NEDOSTATOK VŠEOBECNÝCH LEKÁROV PRE DOSPELÝCH AJ PEDIATROV SA PREHLBUJE

Podiel chýbajúcich všeobecných lekárov sa zvýšil zo 16,3 % v januári 2022 na 21,8 % v januári 2024. Pri pediatroch sa podiel chýbajúcich zvýšil v rovnakom období z 18,7 % na 20,5 %.

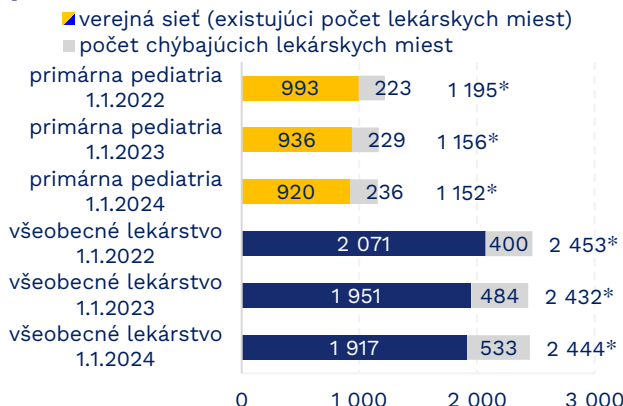
- Podiel chýbajúcich lekárov reflektuje počet neobsadených miest vo verejnej minimálnej sieti určenej Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou SR. V januári 2024 chýbalo 533 lekárov pre dospelých z 2 444 miest a 236 pediatrov z potrebného počtu 1152 miest (Graf 1).
- V dôchodkovom veku je aktuálne 39 % všeobecných lekárov a 47 % pediatrov. Ich odchod do dôchodku bude bez adekvátnej náhrady mladými lekármi nedostatok ďalej prehľbovať.
- Nedostatok lekárov sa prejavuje na raste priemerného počtu návštev a tým aj ich vyťaženi. Všeobecný lekár mal vlani 654 návštev pacientov mesačne (nárast o 44 oproti roku 2021) a pediater 562 (nárast o 154 oproti roku 2021) - Graf 2.
- Zmierniť nedostatok pomáha dotácia na zriadenie vlastnej ambulancie. Vyčlenených je 10 miliónov eur z Plánu obnovy a odolnosti na otvorenie 124 ambulancií do júna 2026. Zatiaľ bolo z tejto schémy podporených 89 žiadostí.

PODIEL DANE Z NEHNUTEĽNOSTÍ NA DAŇOVÝCH PRÍJMOCH JE POD PRIEMEROM EÚ

V roku 2022 bol podiel dane z nehnuteľností na celkovom daňovom výnose na Slovensku 1,2 %. Priemer EÚ bol 2,5 % (Graf 3). V čase sa tieto podiely menili iba minimálne.

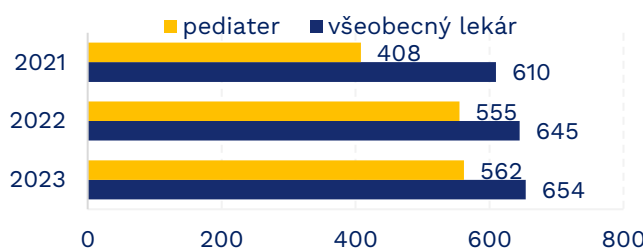
- Medzinárodné inštitúcie odporúčajú Slovensku intenzívnejšie využívanie majetkových daní a naopak znižovanie daní z práce.
- Prípadné zvýšenie dane z nehnuteľností by zasiahlo takmer všetkých obyvateľov. Až 90 % domácností totiž vlastní svoje hlavné bývanie, čo je hneď po Litve druhá najvyššia hodnota v EÚ. Podľa prieskumu o financiách a spotrebe domácností (HFCS, 2021) majú slovenské domácnosti v nehnuteľnostiach určených na hlavné bývanie 69 % majetku. V EÚ má viac iba Litva (75 %).
- Daň z nehnuteľností sa na Slovensku, v Česku aj Poľsku počíta podľa podlahovej plochy. Národná banka Slovenska, OECD a ďalšie inštitúcie odporúčajú zaviesť systém založený na hodnote nehnuteľnosti. Ten by mal zvýšiť férovosť a pomôcť pri zmiernovaní rozdielov medzi regiónmi. Umožnilo by to tiež uľahčiť zmenu daňového mixu smerom k majetkovým daniam. Reforma by mala byť postupná, veľkosť ani hodnota nehnuteľnosti totiž nemusí vždy súvisieť s výškou príjmov, hlavne ak ide o dôchodcov.

Graf 1: Lekárske miesta všeobecných lekárov a pediatrov

* záväzne určujúca hodnota verejnej minimálnej siete (tzv. normatív v danom roku)

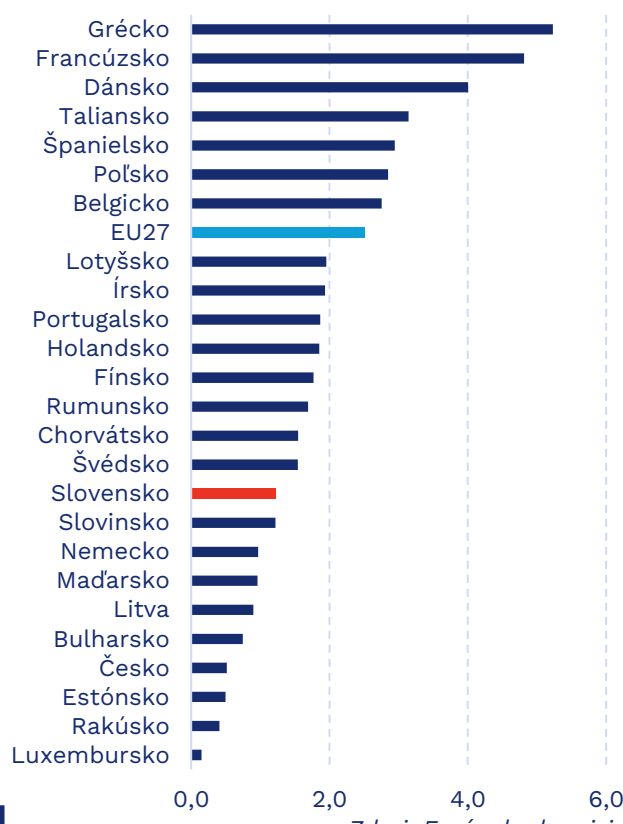
Graf 2: Priemerný mesačný počet návštev na jedného lekára

Pozn.: dáta zahŕňajú návštevy denne a pohotovostnej služby

Zdroj: MZ SR

Graf 3: Podiel dane z nehnuteľností na celkovom daňovom výnose (% , 2022)

RAST EKONOMIKY SLOVENSKEJ REPUBLIKY SA V DRUHOM ŠTVRŤROKU MIERNE SPOMALIL

Slovenská ekonomika dosiahla v druhom štvrtroku 2024 rast 0,4 % medzištvrtročne a 2,1 % medziročne, po očistení o sezónne vplyvy. V predchádzajúcom štvrtroku bol medzištvrtročný rast 0,6 % a medziročný 2,6 %.

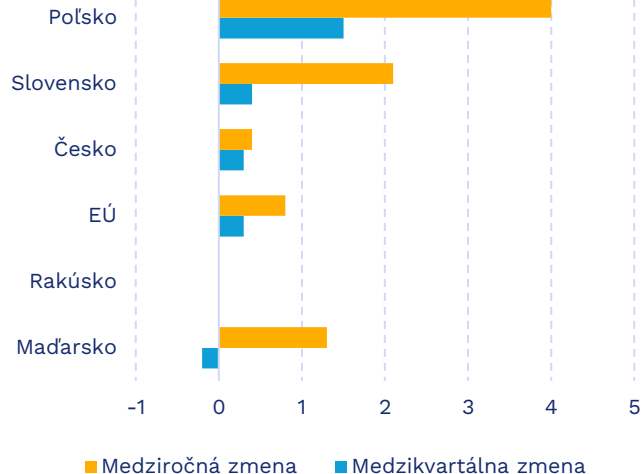
- Podľa Štatistického úradu SR (ŠÚ SR) bol rast v druhom kvartáli ťahaný hlavne domácim dopytom, konkrétne spotrebou domácností a verejnej správy. Spotreba domácností bola podporená rastom reálnych miezd.
- Reálne mzdy rástli v prvom polroku 2024 vo všetkých desiatich sledovaných odvetviach. Ich rast sa pohyboval od 1,8 % v odvetví informácie a komunikácia do 7,7 % v maloobchode.
- Medziročne aj medzikvartálne Slovenská republika dosiahla druhý najvyšší rast HDP vo V4. Prvé bolo Poľsko, ktoré dosiahlo dokonca najvyšší rast v EÚ. Priemerný rast HDP Európskej únie bol 0,3 % medzikvartálne a 0,8 % medziročne, a bol spôsobený hlavne horším výkonom Nemecka (-0,1 % medziročne) – Graf 4.
- Medzikvartálny rast HDP na Slovensku bol nižší než prognóza Ministerstva financií Slovenskej republiky (rast o 0,6 %). Naopak, odhad Národnej banky Slovenska bol 0,9 %, keďže očakávala lepší výkon priemyslu a exportu.

ROZPOČTOVÉ VÝDAVKY NA VÝSKUM A VÝVOJ V EÚ VLANI STAGNOVALI, NA SLOVENSKU KLESLI

Krajiny EÚ v roku 2023 vyčlenili zo svojich štátnych rozpočtov v priemere 0,55 % HDP na výskum a vývoj (R&D), čo je rovnako ako v roku 2022. Na Slovensku rozpočtové výdavky, ktoré nezahŕňajú zdroje z eurofondov ani z plánu obnovy, medziročne klesli z 0,38 % na 0,34 % HDP (Graf 5).

- Slovensko v roku 2023 investovalo zo štátneho rozpočtu do R&D 415 miliónov eur (0,3 % HDP), čím sme sa v EÚ umiestnili na 20. mieste. V porovnaní so susedmi je za nami už len Maďarsko (0,2 %). Podiel na HDP vlni zvýšili Poľsko (z 0,4 na 0,5 %) a Rakúsko (z 0,8 na 0,9 %). V desaťročnom priemere prevyšuje priemer EÚ (0,5 %) spomedzi susedných krajín iba Rakúsko (0,8 %) a Česko (0,6 %) verejných vysokých škôl (VVŠ) a iných vedeckých a výskumných inštitúcií (Graf 6).
- Ďalšie rozpočtové výdavky Slovenska na R&D šli v roku 2023 do zdravotníctva (8,1 %), priemyselnej výroby a techniky (7,6 %), kultúry, rekreácie, náboženstva a masmédií (4,7 %), obrany (3,8 %) a životného prostredia (3,4 %). Česko, Maďarsko a Rakúsko sústredili viac než desatinu zdrojov na vedu a výskum do priemyselnej výroby a techniky, Poľsko investovalo najmä do obrany (Graf 6).

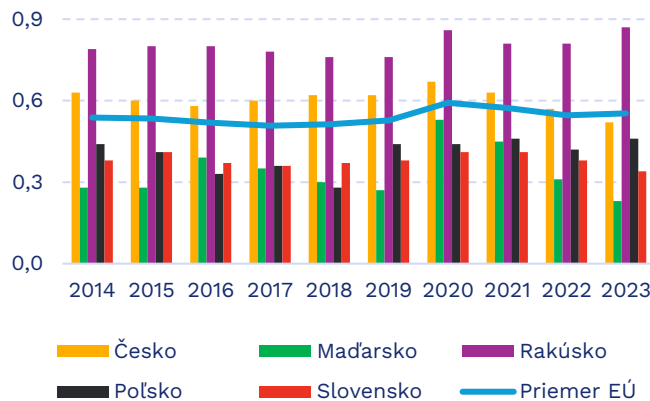
Graf 4: Medziročný a medzištvrtročný rast HDP v druhom štvrtroku 2024 (%)

Pozn.: V prípade Rakúska sú obe hodnoty nulové

Zdroj: Eurostat

Graf 5: Výdavky zo štátneho rozpočtu na R&D v krajinách V4 a Rakúsku (% HDP)

Graf 6: Výdavky zo štátneho rozpočtu na R&D podľa sektorov (% z celkových výdavkov)

